

REDACTIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concurs, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ-ȘCOLĂȘTICĂ, LITERĂRĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:
Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

—
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Nr. 4449/1915.

Concurs.

Prin aceasta se publică concurs cu termen de **30 zile** pentru conferirea alor două, cel mult trei stipendii din fundațiunea **Teodor Papp**.

Indreptățiți la aceste stipendii sunt, conform literelor fundamentale:

- rudeniile fundatorului;
- tinerii români ortodocși din orașul Giula;
- în lipsa recurenților indicați sub a) și b)

urmează îndreptățirea tinerilor ortodocși români din întreaga dieceza Aradului, cari cercetează școalele elementare, școale civile, reale, comerciale, industriale, de agricultură, militare, gimnaziale, academii ori universități și la institute teologice.

Concurenții au să-și înainteze cererile la adresa Consistorului român ortodox din Arad, ajustate cu următoarele documente originale ori autenticate la vr'un notar public regesc:

1. Extras de botez din matricula botezaților, provăzută cu clauzula parohului local, că respectivul și de prezent aparține bisericii române ortodoxe;

2. Rudeniile, cari reflectează la stipendiu, au se prezintă și informațiune familiară, din care să fie evident gradul de înrudire cu fundatorul;

3. Atestat de paupertate dela direcția politică competentă, cu date pozitive despre starea materială a părinților concurentului, precum și despre starea concurentului însuși. Acest atestat se cere și dela recurenții sub titlu de rudenie.

4. Testimoniu de pe anul școlar 1914/15, iar universitarii despre toate semestrele ascultate, respective documentul despre rezultatul în examene.

5. Certificat medical, dela vre-un medic oficial, despre starea sanitară a recurentului.

6. Dacă recurentul ar fi întrerupt studiile, are să dovedească prin act autentic: unde, în ce calitate a petrecut timpul respectiv și cu ce conduită?

7. Concurentul va avea să arate în petițiune și aceea, că este asentat ori ba; dacă da, de când e asentat și când are să-și facă stagiul mi-

litar? apoi că unde, la ce școală, are de gând a-și continuă studiile; dacă e student în școale medii, ce carieră are de gând să-și aleagă după terminare? și că de unde și în ce sumă are deja vr'un stipendiu. De asemenea vor avea recurenții să arate și adresa, la care să li-se trimită la vremea sa rezoluțiunea consistorială.

Arad, din ședința consistorială dela 14/27 august 1915.

*Consistorul rom. ort.
dilu Arad.*

Nr. 4448/1915.

Concurs.

I.

Prin aceasta se publică concurs, cu termen de **30 zile** pentru conferirea unui stipendiu anual de 800 cor. adecă opt sute coroane din fundațiunea diecezană „**Simeon Iosif Popoviciu Paffy**“ pentru un tinăr, care să se pregătească de profesor pentru catedra de desen și geometria descriptivă dela institutul prepărandial diecezan din Arad.

Concurenții la acest stipendiu au să prezinte:

1. Extras de botez, că e născut și botezat în biserica noastră ortodoxă română și că și de prezent îi aparține acesteia;
2. Atestat de paupertate, redactat de respectiva antistie comunală în termen detaliat, despre starea materială a recurentului și a părinților lui; iar însuși atestatul să fie vidimat și de conducătorul oficiului parohial;
3. Certificat medical, dela un medic oficial, despre starea sanitară a petentului;
4. Testimoniu de maturitate gimnazială cu succes bun;
5. Certificat despre conduita sa, redactat de conducătorul oficiului parohial din comuna recurentului;
6. Un act de legitimație despre starea recurentului, din punct de vedere militar, de e asentat ori ba, și dacă da, când crede să-și facă serviciul militar?

Recurenții, cari vor fi terminat cursul teologic în Arad, în senzul literelor fundamentale vor avea preferința.

II.

Totodată se publică concurs de 15 zile și pentru acordarea din aceeași fundațiune alor două ajutoare pentru doi tînări săraci dela institutul preparandial diecezan din Arad, asigurându-se preferința pentru eventualii preparanți din familia Popa din Buteni sau a preotului din Buteni.

Recurenții au să prezinte documentele indicate mai sus sub punctele 1—3 și testimoniu despre absolvirea alor patru clase medii, cari dau drept la înscrierea în preparandie, ori testimoniu despre aceea, că a frecventat și a fost clasificat cu cel puțin suficient din careva curs preparandial la institutul nostru pedagogic.

Recurenții doritori de stipendiu respective de ajutoare, indicate mai sus, au să se conformeze întru toate dispozițiunilor acestui concurs și să prezinte aici documente originale sau cel puțin legalizate la notar public regesc; la din contra rugările dâșilor nu vor putea fi luate în socotință.

Fiecare recurent să arate adresa, la care să i-se comunice la vremea sa rezoluțiunea consistorială.

Arad, din ședința consistorială dela 14/27 august 1915.

*Consistorul român ortodox
din Arad.*

Nr. 2794/1915.

Concurs.

Prin aceasta se publică concurs cu termen de 15 zile pentru conferirea alor 14 ajutoare de câte 200 cor. pe seama elevilor preparandiali dela institutul pedagogic diecezan din Arad.

La ajutoarele acestea pot să competeze numai acei tînări români gr. orientali, cari s-au născut pe teritoriul diecezei Aradului și vor fi fost înscrși, înainte de expirarea acestui concurs, la preparandia numită și o vor frecventă ca elevi ordinari.

Rugările pentru ajutor vor trebui trimise în termenul concursual subsemnatului Consistor, ajustate cu următoarele documente:

1. Estras de botez, în original;
2. Testimoniu școlar, în original, despre studiul prestat în anul școlar 1914/15;
3. Act de legitimare dela Direcțiunea institutului nostru preparandial despre înscrierea pe anul școlar 1915/16 și despre cercetarea prelegerilor ca elevi regulați.
4. Certificat oficios dela antistia comunală concernentă, vidimat de conducătorul oficiului nostru parohial despre starea materială a recu-

rentului și a părinților săi. Certificatul acesta să fie redactat în termeni precizi și detailați.

5. Eventualul document sau cel puțin informațiune despre aceea, că recurentul a fost asentat ori ba; dacă da, când a fost asentat și că pe când își așteaptă chemarea la arme.

Elevii preparandiali, cari au avut ajutor în anul școlar trecut, întrucât reflectează și pentru acest an la acel ajutor, încă sunt îndatorați a înainta la Consistor, în acelaș termen de 15 zile, rugare ajustată cu toate documentele cerute mai sus dela recurenții noi.

Arad, la 17/30 august 1915.

*Consistorul român ort.
din Arad.*

Pentru curătenia moravurilor.

Un prieten care nici pe câmpul de războiu n'a uitat de vatra familiară a neamului său, ține să-și servească și cu condeiul din iadul luptei de pe frontul italian despre care zice: »Nu cred, că mai este în Europa pe undeva atât de crâncen războiul ca pe la noi. Italienii fac un lux criminal cu oamenii în proporții mai mari decât Rușii«.

Gestul nobil al acestui oficer decorat pentru vitejie, confirmă teza noastră susținută consecvent în coloanele acestei foi, că caracterul religios-moral este pedestalul pe care se înalță viața familiară din care răsar virtuțile cetățenești. Iată omul împodobit cu semnele eroismului, cu gândul la temeliala viitorului neamului său, la morala familiară. El ne scrie:

„Scopul principal al prezentei este să Vă rog, ca pe cale ziaristică să interveniți pentru micșorarea, dacă nu delăturarea, unui rău social, — ce s'a potențat foarte mult în timpul din urmă. Este vorba de unul dintre cele mai urite fenomene sociale proprii războiului: lățirea înspăimântătoare a prostituției.

„Astă iarnă când eram prin Slavonia am constatat primădată primejdia acestui vițiu, — văzând destrăbălarea negenată a femeilor croate, — în legăturile ce le aveau cu soldații nostri, pretutindenea în toate satele de prin prejur, pe unde am fost. Gândeam că este chestie de temperament și nu credeam că aceleaș păcate să fie și prin alte părți. De când s'a început războiul cu Italia am constatat și pe aici că după puțină durată a cunoștinței dintre femeile de pe aici și soldații nostri, cari nici nu le cunosc limba, — se repetă aceleaș viții, pe cari le aflasem prin Slavonia astă iarnă. Și cu mâhnire constat din multe scrisori, ce primesc soldații, că acasă pela Româncele noastre nu-s mai bune moravurile. Primesc zilnic bărbați și frați scrisori despre treburile ce le aranjază femeile resp. surorile lor cu prinșonieri ruși etc. etc.

„Prin Slavonia, făcând noi cunoscut preoților treburile, ei au înfierat de pe amvon pe cei păcătoși și din toate puterile luptau prin cuvântări morale — contra răului. Cred că și la noi s'ar putea face în modul așa

lucruri bune și s'ar obține rezultate multumitoare. Nu numai din punct de vedere moral, ci și sanitar este de dorit o propagandă bine organizată contra prostituției, căci s'ar împiedeca lătrirea atâtor boale sexuale „cari prin caracterul lor infecțios și contagios, — fac jertfe din persoane cu totul nevinovate, cari ori din nepriecere ori necunoștință, nu se știu apăra de ele“.

Adevărat, că și pe la noi s'a vorbit pe la început mult despre femeile bărbaților duși în războiu. Dar mai mult despre femeile cari primesc ajutor de stat și anume, că s'ar fi dat pe lux, banii de ajutor li spesează pe nimicuri, mătasuri și tot felul de articlii de lux, se șoptește de declinuri morale, dar mai discret, și bănuelile nu s'au generalizat. Acuzele aceste contra femeilor noastre le-am pus mai mult pe socoteala nepriecerei lor de a valoră banul și de inofenzive declinuri. Mai vedeam până la un grad oarecare și intenționată ponegrire a caracterului femeilor, cum vor fi și scrisorile sigur anonime ce să trimit bărbaților de acasă, căci orgia scrisorilor e anonimă. Intimpul din urmă însă a devenit tot mai declarată acuza contra femeilor, că și-ar uită de credința conjugală. Așa e situația pe la noi. Un prieten însă care a umblat prin munții apuseni ne spune, că pe acolo ar fi rău. Femeile umblă prin birturi și și-au făcut și cântecul:

Acuma-i bine de noi
Nu cu pumnu'n cap la noi.

Preoțimea de acolo văzând aceasta frivolizare își fac datoria așa, că le infierează de pe amvon și folosesc toate mijloacele duhovnicești pentru suprimarea acestei sălbăticiei de moravuri și readucerea femeilor la mai bune sentimente.

De altă parte ne spune în zilele trecute un preot de pe câmpie: admir femeile noastre. Lucră ca bărbații tot lucrul câmpului și-și poartă grija casei și a dărilor publice. Așa umblă ca albinile în casa și holda lor. De curând am fost la Sibiu, pretutindena holdele albe de femei cu furcile în mână adunau fânul și încărcau carele ca niște bărbați. Eram la gara din Arad. O frumoasă nevastă să despărți de bărbat. »Dacă voi veni acasă milojit mă vei părăsi« zicea bărbatul. »Să vii numai acasă olog cum vei fi, fără picioare și fără ochi, numai cu viața să-mi vii, nu te voi părăsi nici când«, fu răspunsul emoționat al bieteii neveste. Aceste sunt iarăș dovezi despre puritatea moravurilor femeilor noastre. Insfârșit inconveniențe sigur, că vor fi, chiar și decadente după natura stărilor excepționale ispititoare, dar par'că a susține o decadentă morală a femeilor noastre ar fi o nedreptate. Și n'am jertfi buna reputație a femeii române, cazurilor sporadice de decadentă.

Suntem însă mulțumitori amicului nostru de pe câmpul de războiu, care își încheie scrisoarea așa: »Scuzați, că am îndrăsnit, să vă descopăr D-voastră aceste lucruri, — pentru că în

dorința mea de a contribui la stărpirea răului social, despre care vă scrisese aici, pe D-voastră v'am ținut mai competent de a trezi preoțimea la veghiare mai întezită asupra moravurilor familiare de acasă«.

Iată ne împlinim datoria și apelăm la preoțimea noastră să investigheze starea morală a familiilor rămase fără bărbați, și cu cuvântul de pe amvon și afară de amvon, cu toate mijloacele duhovnicești, unde e nevoie cerând și intervenția autorităților civile, să stărue pentru curățenia credinței conjugale și pentru ridicarea moralului femeii rămasă prada ispitelor, ca să iasă și ia biruitoare cu caracterul ei femeesc cum bărbatul ei iasă biruitor cu caracterul său bărbătesc. Și nu va fi acesta cel din urmă merit al preotului român de astăzi, despre care iată ce să scrie în »Neamul românesc«:

Clipelor prin cari trece neamul nostru li adaugă multă măreție sfatul binevoitor al cucernicului părinte din sat.

Cuvântul lui blând, plin de nădejde în mila celui Atotputernic, dă ajutor celor zdrobiți sufletește.

În fața ușilor împărătești, stă preotul cu obrazul scaldat de lumina zilei și a lumânărilor, cu ochii rugători și plini de răbdare, cu părul sâmburu sau argintat peste tot și prin graiul său împarte în sufletul tuturor credincioșilor pace sufletului sbuciumat.

Biserica, primitoarea celor loviți de soarta nemiloasă, alină cu duhul dumnezeirii pe cei cari aleargă la adăpostul ei. Numai ea a rămas loc de încurajare.

Mai erau școala și casa de sfat. Dar aceasta au fost văduvite de prezența dascălului, luminător de minți crude.

Toate au rămas în seama preotului. Și el stă pe treapta pe care l'a pus voia vremilor, cu multă cinste.

Pe preot îl vezi la biserică, îl vezi la școală, îl întâlnești la bancă, la casa de sfat, pretutindeni.

El dă tuturor îndrumări și li propovăduște răbdare. Copiii se strâng toți, în zi de sărbătoare, la biserică. Mamele cernite, și în suflet și pe cap, cu ochii aproape scurși de lacrimi, stau îngenunchiate, ascultând ruga înălțătoare a preotului și el îngenunchiat printre cei ce plâng pentru morți. Fiori li trec pe toți la glasul lui. Copiii se ostenesc să prindă cât mai bine spusele preotului, pe când femeile, simțind mai mult, plâng de se sguđuie piatra bisericii.

Bătrânii cu pletele pe spate se cutremură, și părintele cetește tremurând slova evangheliei drept-credincioșilor săi, cari în desnădejde au alergat peste pragul izbăvitoare de rele.

Iată, în vremuri mari, rolul preoților din Ardeal, pe cari și-l îndeplinesc cu cea mai mare sfințenie.

Slujba i-a sfințit pe toți, și pare că toți stau mai stăruiți în locurile lor, par'că se simt mai întregi, mai bine, mai aproape de cei cărora le poartă grija: balzamal duhovniciei le omoară grija, și preotul vede, simte, cunoaște: el împarte cu dărnicie de nădejdea în Dumnezeu.

Momentele acestea de înălțare a religiei, când propovăduitorii ei știu să stea la datorie, nu se pot șterge.

În umbra lor se adăpostesc în minutele de primăjdie credincioșii, și ei prin graiul lor împart duhul de îmbărbătare:

„Nădăjduiți întru Domnul!“

Frumos îndemn!

Și ce cuminți sunt copiii după ce vin dela biserică! Cu câtă smerenie și supunere caută la spusele mamei, ale bunicii, mătușelor, toți cerniți și cu ochii plânși. Nu mai sburdă. Sunt niște copii cu minte de bătrâni. Se strâng și urmăresc în tot colțul satului pe părintele, care parcă niciodată nu a fost așa de bun și de sfânt.

Au tot mai multă nevoie de sfatul lui, de primirea lui, de binecuvântarea lui, și preotul îi primește, îi îndeamnă, îi sfătuiește. E un suflet ales și împărțitor de balsam pentru rane.

Satul e pustiu de flăcăi și oameni lineri. Toate lucrurile jălesc, pline de rugină și de praf. Părintele aleargă, îndeamnă, și munca pornește, cu brațele plâpânde, tremurânde ale bătrânilor și ale mlădițelor tinere.

S'au cunoscut poate prea puțin binefacerile preoției, dar acum a ieșit bine în față rolul binecuvântat al preotului, în vremuri de grea cumpănă pentru credincioși.

Văduvia și neaverea au lovit satul, iar el, bietul preot, rămâne stăruirot la altarul lui Dumnezeu, ca să înlătore desnădejdea care zboară deasupra capetelor omenești.

Grea însărcinare! Totuși preotul din Ardeal și-o împlinește cu multă stăruință, și aceasta face cinste tagmei preoțești, ca și neamului al cărui conducător sufletește este.

Incheiem cu credința, că nu vom face de rușine pe înaintașii noștri și pe cei ce din acea înălțime sufletească privesc asupra noastră, ca oficerul care de pe câmpul de războiu ne strigă: grijii de sufletele cele scumpe ale neamului românesc și cum e glasul apologetului preoției noastre din »Neamul Românesc«. Să stăm bine, să stăm cu frică, sfânta jertfă a înălțării sufletelor cu pace să o aducem.

* În amintirea iubitului nostru profesor Vasile Micula.

Au trecut șase zile, decând m'a cutremurat vestea de năpraznă, că a murit Vasile Micula... Și sufletul meu nu și-a regăsit nici azi echilibrul pierdut... Am avut morți mai apropiați, morți în familie, scumpi și neuitați... dar nu s'a tulburat sufletul meu în așa chip ca acum... O durere nespusă mă sugrumă... Am sentimentul unei brutale nedreptăți și mă svârcolesc în imposibilitatea cumplită de-a putea repara cecece o forță infernală a nimicit printr'o singură, oarbă și nelegiuită isbire!... Se sbuciumă în mine sufletul revoltat, văzând cum iadul fără saț a spintecat un mieluleț candid și nevinovat, — cum Satan a biruit pe Înger!...

În acest sbucium abia pot să-mi rânduesc eugelele... Poate ar fi mai bine să arunc condeiul... Dar inima nu mă rabdă să tac... Nu pot să las, ca iubitul nostru profesor Vasile Micula, să treacă dela noi, fără să spun și eu o vorbă la moartea lui. E o datorință. Ori poate mai mult: O necesitate sufletească!...

Și când mă gândesc la atâtea bune și frumoase ce trebuie să se spună despre dânsul, iarăș mă tulbură gândul unei posibilități. Imi vine așa din senin... Dacă voiu spune, — să nu zic: tot, ci măcar numai o parte din acele multe și frumoase, cari constituiau ființa și viața lui, — mă turbură, zic, gândul, — că poate se va găsi cineva să-mi deminueze cuvântul cu citatul

latinesc: „De mortuis nihil nisi bene!...” Mă tem de vorba cuminte și înțelegătoare ce mi-s'ar putea arunca: „Așa se cuvine, ca vorbind despre ceice au murit, cari nu-și mai pot apăra dreptul lor, să grăești numai lucruri bune!... Așa se cade!...”

Ei bine, vreau s'o spun din capul locului, că despre Vasile Micula — în viață sau după moarte, — nu s'a putut spune și nu se poate spune decât numai „bine“.

Ființa noastră, a celor mulți, a tuturor aproape, este un amestec bizar de însușiri sufletești și morale, unele mai frumoase și mai bune, altele mai puțin frumoase și mai rele; elementele sunt aceleași la toți, e acelaș aluat sufletește, numai proporția amestecului e alta: la unii mai multă făină albă, la alții mai multă țărăță... Suntem ca sticleții legendei ornitologice a popoului nostru... A luat D-zeu, când a făcut pe om, din toate boielele: și tu galben, și tu alb, și tu roșu, și tu negru, și tu albastru, și tu verde... La unii mai mult dintr'unele culori, la alții mai mult din altele... Unii am ieșit mai deschiși, mai senini, mai luminoși, mai albi, — alții mai închiși, mai întunecați, mai negri... În sfârșit... cum a vrut D-zeul... Dar cam pestriți suntem cu toții...

Vedeți eu l-am cunoscut pe Vasile Micula de 4 ani de zile... de când a muncit el aci alături cu mine... Și în toată bunăvremea aceasta nu am putut să descopăr în ființa lui altă boială dela D-zeu, decât cea albă... Vorba latinească la el se schimbă în „De Micula, nihil nisi bene“. Omul acesta nu a urit pe nimeni, nu a grăit de rău pe nimeni, nu a invidiat pe nimeni, nu a clevețit asupra nimănui, nu a supărat pe nimeni nici cu vorba nici cu fapta și, sunt sigur, nici cu gândul. Inteligent, zelos, harnic, curat până în ultima fibră a sufletului și plin de dragoste cătră toată lumea, — el a fost iubit și simpatizat de toți...

Omul lui D-zeu, — în accepțiunea complectă a cuvântului!

Iarăș simt sabia lui Damocle, acel „De mortuis nihil nisi bene“ — atârând asupra capului meu... Deci voiu încetă cu aprecierile mele! — Câteva crâmpeie din sufletul lui, — ele să grăiască pentru el...

*

Eră acum 2 ani. Pusesem chestiunea mai întâiu în convorbiri colegiale, în urmă și în conferența profesorală, ca să facem o distribuție justă de muncă benevolă școlară și extrașcolară între membrii corpului nostru profesoral. Luasem îndeosebi în vedere excursiunile școlare, controla vieții particulare a elevilor, îndrumarea practică și plasarea la diferite cariere a școlarilor, uniunea profesorilor români din patrie, munca culturală la despărțământul Asociațiunii, proiecțiunile luminoase școlare (cinematograf, skioptikon), instituții școlare de binefacere, etc. Ziceam, că ar trebui, ca fiecare profesor să se dedice cu trup și cu suflet, pentru una dintre aceste însemnate chestiuni, care să-l preocupe — fără nici un îndemn oficial extern — ziua și noaptea, căutând și aflând toate mijloacele și înlesnirile pentru atingerea cât mai cu temei a scopului urmărit. Toată inițiativa, toată munca și toată mulțămirea succesului s'o aibă titularul chestiunii!... Numai așa, ziceam, se poate ajunge la rezultate de multe-ori surprinzătoare.

Între ceice voiau să primească una dintre aceste însărcinări a fost și Vasile Micula; el imi zise cu blândețe și cu sfială:

— Dacă nu dorește nimeni dintre colegi să ia asupra-și chestia proiecțiunilor luminoase, eu d-le director, o iau bucuros.

„Dacă nu dorește nimeni“ Ați înțeles?... Dacă s'ar fi găsit cineva, să aibă plăcerea de-a primi sarcina din chestiune, Micula pentru lumea toată nu s'ar fi anunțat la aceeaș treabă, oricât de mult ar fi dorit s'o facă... Putea să fie jicnit sau putea să se supere vr'un coleg de al său!...

Astfel a primit sarcina și după câteva luni am avut organizat la școala noastră primul cinematograf școlar, condus, administrat și manuat de Vasile Micula, încunjurat de sutele noastre de elevi la reprezentațiile școlare.

A fost și a rămas o întocmire de model această operă a lui.

*

Ne sosise îndată după Săn-Petru 1914 pentru cabinetul de fizică al școlii 2 lăzi de aparate și diverse utenzilii. Custozii cabinetului de fizică plecaseră din Brașov și ca să putem verifica primirea obiectelor, l-am rugat pe Micula să desfacă lăzile și să verifice conținutul lor controlând aparatele sosite. Eră luni, în 14/27 iulie 1914. Micula ajutat de servitor s'a apucat de lucru și a lucrat până la amiază, mântuind una dintre lăzi. A doua eră s'o desfacă și s'o controleze după masă. La amiază acasă însă îl aștepta o scrisoare din Lușoj. Eră ordinul de mobilizare contra Serbiei, cu mandatul ca să plece cu proximal tren. A plecat și astfel lada a 2-a a rămas necontrolată.

Prima corespondență ce mi-a scris, a fost din drum, încă în aceeaș seară, îmi pare dela Copșa. Subiectul unic al ei erau repetatele scuze, pentru-că nu i-a fost cu puțință să controleze și aparatele din lada a doua!...

*

Pela finea lui August, în plin războiu, mă trezesc cu o corespondență de campanie dela el; eră în foc, îmi pare pe frontul sârbesc. Ea se începea așa: „Se apropie luna septembrie, și eu încă nu știu, dacă se începe școala regulat sau ba“. Il interesă această chestie în mijlocul concertului de tunuri, pentruca în caz dacă ar fi să se înceapă școala, — el (o spunea în aceeaș cartă) ar fi avut datorința (!) să-și ceară concediu dela școală iar de acolo unde eră nu avea nici măcar (îmi scrie el) o coală de hârtie cum se cade pentru de a scrie petiția și ar fi fost nevoit s'o scrie pe o cartă de corespondență de campanie, (urmează un semn de exclamație în paranteză (!)) Incapabil de o astfel de necuviință (!), mă roagă între mii de scuze, ca la nevoie să-i fac eu marele bine, „de a-i cere concediu pe timp nehotărît!“

*

În decembrie (el eră la pasul Dukla în Carpați) tunurile dela bateria lui ajunseră în reparație dincoace de front și toți oficerii bateriei primiseră concediu pe vr'o șase zile. A venit și el acasă pentru vr'o 2—3 zile: restul de zile a trebuit să-l peardă pe drum. Tot timpul acesta Micula l a petrecut pe jumătate în familie, pe jumătate între colegi la școală. Între multe altele ne-a povestit, cum plecând acum spre casă dela Dukla, ajunsese la Kassa, unde a mas peste noapte. Sosise acolo seara și nu a mai găsit nici o cameră liberă la hotele. Umblând așa pe uliți s'a întâlnit cu un băiat de vre-o 13—14 ani; acesta îl conduse la părinții săi, la cari a putut să-și închirieze pentru noapte o cameră. Micula a intrat în vorbă cu băiatul, dela care a înțeles că e școlar în nu știu care clasă reală, că mâne va fi „examinare mare“ din matematică și că o să sboare „secundele“ ca grindina. La siguranță și-o căpătă și el, zicea băiatul, căci se examinează cu extremă

rigoare „rădăcinile“ și el nu știă nimic din ele. Din vorbă în vorbă Micula scoate hârtie și creion, ia pe băiatul în camera sa la masă și vreme de 2 ceasuri (de pe la 8 până la 10 ore seara) i-a explicat cu deamănuntul „rădăcinile“ și nu l-a lăsat, până nu a înțeles băiatul taina lor...

Eră după atâtea luni de zile, ziua întâi, că scăpase din iadul obuzelor rusești!...

— Ei, dacă ni-le explică așa și profesorul nostru! — a zis băiatul mulțumindu-i.

Nu știu care din doi s'a pus la odihnă mai fericit în seara aceea: băiatul? sau Micula?

*

Prin februarie—martie, anul acesta, o duceam greu la școală. Din 3 profesori de matematică rămăserăm fără nici unul. Doi erau în front, iar al treilea eră bolnav și trebuia să-și ia un concediu mai lung. Ne-am gândit atunci să cerem concedierea lui Micula din serviciul militar și să-l readucem la școală. Nădejde eră puțină că vom isbuti. Dar voiam să cercăm. Nu vream să fac pasul acesta fără știrea lui; i-am comunicat deci planul meu. El eră tot la Dukla, în cel mai cumplit foc de artilerie, muncit (cum ne-a spus mai în urmă) câte 14 ore pe zi. Vă puteți închipui mirarea mea, când citesc răspunsul lui. Mă roagă, că dacă numai se poate, să nu stăruim pentru concedierea lui. „Cum să-mi las eu“, citez din memorie, „bateria, pe bieții mei feciori și bunii mei camerazi“ și „am un comandant așa de bun, încât nu pot găsi altul ca el“, „cine știe unde voi ajunge la reîntoarcere!“ ...Și el eră în cel mai cumplit foc!...

*

Prin martie căpatase încă un scurt concediu de 2 săptămâni. Alergase acasă la părinții săi în Bănat și și de-acolo grăbit a venit la jubiții săi în Brașov. Două căi făcea aci pe zi: de acasă la școală și dela școală acasă. Cât încunjur de întrebări mascate — o adevărată stratagemă — ne-a costat până am putut stoarce din modestia lui fără samă crâmpie de vorbe și de fapte, din cari se întrezăria ofițerul de model care eră, adorat de „feciori“, îndrăgit și desmerdat de camerazi și apreciat de superiorii săi.

— Sunt vesel, că ți-am putut acorda un concediu de 2 săptămâni, — i-a zis la despărțire colonelul regimentului, — deși regret sincer, că trebuie să fiu lipsit atâtea vreme de unul dintre cei mai capabili („tüchtigsten“) ofițeri ai mei“. Micula ajunsese locotenent, comandant de baterie și în curând după înapoierea sa la post, a fost decorat pentru vitejie cu „Signum laudis“.

*

În maiu a. e. a fost trimis dela frontul galițian pe frontul italian. După 12 luni de războiu, prin Iulie, se bolnăvise. Slăbise din puteri. „Umblu ca un moșneag“, ne scria, rugându-ne însă să nu comunicăm iubitei sale soții aceste amănunte îngrijitoare. Și în starea aceasta el trebuia să urce și să coboare zilnic munți, făcând drumuri „de 4-ori cât Postovarul“. Și nici acum, istovit și bolnav, el nu se gândia să părăsească frontul și să-și caute de sănătate. Rămase și mai departe în muncă și în foc până în ziua fatală, când l-a isbit obuzul inamic.

*

Din 13 până în 22 august a chinuit în spitalul de campanie. Zilnic venia câte o cartă dictată de el adresată soției sale și scrisă de ordonanța lui. În fiecare cartă vibra acelaș gând: nu-ți fă griji, dragă soție, rana mea nu e periculoasă! Ultima cartă, — e datată din ziua morții sale, 22 august, o fi scris-o cu câteva

ceasuri poate înainte de ce ne-a părăsit pe vecie, — a scris-o pe jumătate cu mâna sa; restul e scris după dictat de ordonanța lui. El eră pe patul de moarte și 'n ultima încordare a mânei sale slăbite li pune în vedere soției sale iubite, că în 8—10 zile va fi bine și va fi transportat într'un spital din Brașov...

Ceasurile cari au trecut dela scrierea cartei acesteia și până la ultima lui răsufare, au trebuit să fie grozave... Il vād par'că în luptă cu moartea nemiloasă... Il vād cum nu voiă să moară!... Nu de teama morții... Il privise de mii de ori în față... Nu!... Li eră de durerea ce va frânge pe soția lui iubită, li eră de viitorul celor 3 orfani mici și nevinovați! Ar fi dat totul pentruca să-i cruțe de durerea aceasta supremă, pe iubiții săi!...

Un suflet ca al lui, o simt, o știu, în tortura acestui cuget, a trecut pragul vremelniceii...

*

Dragă Micula, — odihnească-te D-zeu în pace!... El va trimite mângâiere scumpei tale soții, iar copilașii tăi eu sunt sigur de asta, vor purtă cu vrednicie cinstea numelui tău!

Brașov, în 24 August v. 1915.

(„G. Tr.“)

Virgil Onițiu.

La arme contra alcoolului!

Orice armă e permisă contra alcoolului, care ticăloșește, sărăcește și ucide pe om.

La ce trebuințe fizice, morale ori sociale corespund oare debitele de alcool? Cu ce sunt necesare, cu ce numai utile? Dăm cuvântul medicilor, filosofilor, filantropilor; să răspundă ei. Și desfid de a spune altceva decât aceasta: singura rațiune de a fi a debitelor de băuturi și singura cauză a menținerii lor e lăcomia, adică sentimentul cel mai apropiat de animalitate, cel mai josnic ce există în natura omenească.

Priviți bine, căutați, socotiți: nu veți găsi altceva. Cărciuma nu există decât pentru a permite lăcomiei să fie satisfăcută. Dar, vor răspunde clienții ei: De ce nu ne-am bucură de plăcerea de a bea, pentrucă în condiția noastră socială atât de mizerabilă nu putem avea alta. De ce n'am cere alcoolului forța, consolarea, uitarea, cărciumii plăcerea de a ne adună cu prietenii, de a vorbi, de a ne înveseli puțin?

Pentrucă nu sunteți singuri pe pământ, vom răspunde noi: între voi și ceilalți oameni ai aceleas patrii există o solidaritate, care vă impune o datorie ineluctabilă, aceea de a vă păstră sănătoși, în vigoare fizică și morală, pentru puterea și mărirea acestei patrii.

Adunați-vă în localuri unde se mănâncă; e nevoie de acestea, pentrucă toată lumea care n'are gospodărie are trebuință de ele.

Așezați-vă acolo, mâncați lucruri bune, beți fără exces vinul sănătos al Franței, chiar și berea care nu e primejdioasă, dar părăsiți, trebuie să o faceți, cultul amăgitor al alcoolului, care nu vă va aduce decât iluzii, slăbiciuni și boli. Și, cum nu sunteți în stare de a înălță voința voastră la renunțarea spontană la acest alcool, izvor de atâtea mizerii, trebuie ca autoritatea, guvernul, să lucreze pentru voi, scoțându-l pentru totdeauna din calea voastră.

Aici e una din marile lui datorii, ce are de îndeplinit pentru Franța, poate chiar cea mai mare, acum în momentul când pregătim victoria noastră, care va

trebui să fie urmată de repararea completă a pierderilor noastre materiale. E nevoie să ajungem la maximum de muncă ce pot da brațele noastre și tot deodată la repopularea integrală a teritoriului nostru. Pentru aceasta nu trebuie îndoiești, nu trebuie ezitare, nici disucție; *trebuie ca alcoolul să dispară.*

Dacă pe urma aceasta vor suferi interese particulare — acele ale fabricanților și vânzătorilor de otravă — dacă se produce în totalul bogăției noastre naționale pierderi considerabile prin dispariția acestei surse de câștiguri, să se acopere deficitul prin indemnizări, prin rescumpărări. Franța, departe de a pierde la aceasta, va fi dimpotrivă în câștig, căci munca făcută de acum înainte de lucrători sănătoși și viguroși, cari nu-și vor mai pierde timpul prin cărciume și pe cari otrava alcoolului nu-i va mai slăbi, va acoperi de zece ori cu câștiguri cheltuiala momentană făcută cu indemnizările acordate industriilor alcoolice, condamnate să dispară. Dar, să nu mai fie debite, să nu mai fie temnițele astea în cari lumea nu intră decât pentru a bea, să nu mai fie „tejghele“, „baruri“, unde lumea nu intră decât pentru a ridică cotul, a arunca banii și a și pierde sănătatea! Sau se mai poate — și a-și pricepe foarte bine acest schimb — autoritatea să regulementeze toate aceste stabilimente, mai întâiu din punct de vedere al băuturilor ce pot servi, apoi al orelor când își pot primi mușterii.

Trebuie se se înlocuiască, foarte lesne, cu o singură dispoziție legală, toate băuturile periculoase ce se servesc în aceste debite criminale, cu băuturi cari nu îmbată, ceaiul, cafeaua, ciocolata, limonada, etc., cum au început să facă și continuă vecinii noștri englezi.

Cei cari au sete vor bea; cei cari sunt flămânzi vor mânca, dar acei pe cari îi pânđește alcoolul vor scăpa din ghiarele lui și asta va însemnă salvarea țării prin sănătate și fecunditate.

* * *

Ah! alcoolul blestemat și criminal, câte mizerii și suferințe adună el! Ce se vede când te aști printre lucrători la țară și în oraș! Câte serii de sdruncinări ale sănătății și minței s'ar putea povesti și câte volume ar trebui pentru a se spune totul! Iată două anecdote pentru acei cari nu se urnesc de acasă și veți judecă singuri.

Sunt două scene din vieța țărănească, cari vă vor arăta unde duce alcoolul.

În Normandia. Suntem patru prieteni, părinți de familie, prudenți, cuminți, cari facem o preumblare cu mică viteză, peste o câmpie acoperită cu grâu copt, pe care secerătorii numeroși încep să-l taie din toate părțile.

Iată o mică colină; mai încelinim mersul, așa că un om ar putea să alerge foarte bine în rând cu noi. La stânga drumului un copil șade ghemuit în șanț, rupt în două; îl vedem foarte bine. Se pare că el așteaptă, pânđește ceva.

Cum ajunge automobilul aproape în dreptul lui, el pornește ca o săgeată, ca să treacă înadins pe dinaintea lui. Cu toate că am strâns frânele, el e atins de vehicul și ucis pe loc. E una din ororile vieții mele!

Alergăm, îl ridicăm și conduși de secerători — cari văzuseră drama și veniră în fugă spunându-ne imediat că accidentul s'a întâmplat din vina copilului, nu din a noastră — ducem corpul neînsuflețit la casa părinților. Batem, nu ni-se răspunde. Impingem ușa, intrăm într'o locuință dărăpănată, un adăpost de o mizerie fără nume. Pe o masă o sticlă de alcool aproape gol; pe o grămadă de paie două ființe mizerabile, morți

beți tatăl și mama copilului. Intindem pe acesta înaintea lor, povestind cele ce s'au întâmplat; ei îl privesc buimăciți fără să pară că pricep. În sfârșit, mama zice: „Ah, da, e mort! Acum să vedem! Cât ni-se va da pentru a ne despăgubi!“ Nici o lacrimă, nici un gest de durere sau de regret. Ei nu știu dacă trebuie să se ridice. Totuș tatăl se hotărăște, se ridică, apucă sticla pentru a înghiți cele câteva picături de otrăvă ce mai conține, pe când mama întinde mâna pentruca să-i dea și ei o parte. Iată ce face alcoolul din sufletul omenesc. Nu fac comentarii.

La mine, în frumoasa provincie Cote-d'Or, unde bețivii sunt rari și mai puțini ingnobili ca aiurea, căci pofta se adresează mai ales vinului. Iată ce am văzut într'un sat — aproape de casa mea de țară.

Se plantează cartofi; e dimineața. Este un om de vre-o 60 de ani, încă solid și viguros, dar ale cărui mâni tremură. Știți ce însemnează aceasta: bețiv ticăloșit. Factorul care nu l-a găsit acasă, îi aduce o scrisoare. El e emoționat, căci nu primește una decât odată la doi sau trei ani. Ce să fie oare aceasta? Cum nu știe nici să srie, nici să citească, el tace, o vără în buzunar și continuă să sape, vădit îngrijorat, dar nevoind să spună nimic și mai ales nevrând să comunice nimic tovarășilor săi de lucru.

După dejun însă el se hotărăște; el nu se întoarce la câmp, dar se duce la un vechiu prieten al său, la o fermă îndepărtată. „Uite, tu care știi carte, citește-mi asta!“ Prietenul deschide scrisoarea, al cărei plic, avea firma unui notar dintr'o reședință de plasă, și citește tare: „Domnule, am onoarea de a vă informa, că succesiunea vărului d-vastră X..., mort la..., etc., s'a deschis și regulat de biuroul meu. Partea d-voastră în sus numita succesiune se ridică la lei 743, bani 73, pe cari li veți ridica când și cum veți voi“, etc.

Mutra moștenitorului și mutra cititorului! 743 lei, 75 bani! Ei tac câțva timp, foarte emoționați, entuziasmați! 743 lei, 75 bani! Închipuți-vă, niciodată n'au văzut, nici n'au avut, nici macar n'au visat să aibă așa o sumă!

Moștenitorul e acela care curmă tăcerea. „Ah, bine, dragul meu, vom petrece, ne vom cîntsi! Haide. Vino cu mine!“ Pleacă amândoi cu pas grăbit și se înapoiază cu banii, oprindu-se bine înțeles la toate cârciumile. Bine înțeles iar că femeea nu află nimic, copiii în număr de cinci nu capătă nici pâine și ei mor literalmente de foame și n'au o saltea pe care să se odihnească.

Și acelaș lucru reîncepe a doua zi cu pretenii și cheful nu conținește timp de șase zile; la urmă li mă rămâne 3 franci și 50 bani uitați într'un buzunar și pe cari femeea îi găsește din întâmplare desbrăcând pe bețivan, care nu putea să o facă în halul în care se află.

Cunoașteți ceva mai ingnobil și mai ticălos ca o asemenea purtare?.....

Ar însemna oare cu adeăvrat că se atentează la libertate, dacă s'ar împedea posibilitatea unor asemenea infamii?.....

Paris,

Cunisset-Carnot

Aviz.

În rezolvirea întrebărilor, ce mai mulți colegi catiheti mi-au adresat, am onoare a răspunde pe calea aceasta:

Poveștile prescrise de planul de învățământ pentru școlile noastre elementare, în vigoare, le află prelu-

crate în lecțiuni preparative, în manualul „Poveștile în educația școlară“, de Dr. Petru Șpan, Sibiu, cari se pot procura pe calea Librăriei diecezane din Arad. Prețul 2 cor.

Colegii catiheti actuali, cari propun religiunea din manualele mele, în favorul învățământului, primesc dela mine franco, preparațiunile istorioarelor biblice, cuprinse în manualul meu „Prelegeri metodice“, manual aprobat de toate Venerabilele noastre Consistoare, cu material bogat și foarte pretios pentru predică, dacă cu cererea îmi trimit prețul redus de una cor. plus 20 fileri pentru porto.

Bărăteaz (Baraczháza, Temes m.) la 5 septembrie n. 1915.

Nicolae Crișmaru.

Concurse.

Pentru postul de paroh, devenit vacant prin trecerea la cele eterne a parohului N. Bogdan, din parohia M. Lazuri cu filia Calea-mare și Cărandul-mare, se publică concurs, cu termen de alegere, 30 zile dela prima publicare.

Beneficiul este: Din M. Lazuri: 1. Casă parohială cu cele de lipsă și intravilan. 2. Pământ parohial 7 iugh. a 1600□ st. 3. Bir parohial 1 vică (30 l.) cucuruz sfărmat dela fiecare nr. de casă care se poate răscumpără câte cu 2 cor. Din filia Calea-mare: 1. Un intravilan de 5 cubule. 2. Bir ca în M. Lazuri. Din Cărandul-mare: 1. Bir parohial ca în M. Lazuri. 4. Stotele îndatinate. 5. Intregirea dela stat.

Alesul va avea să provadă catehizările dela școale, fără a pretinde remunerațiune specială dela biserică, precum să și solvească toate dările după beneficiul său.

Fiind parohia de clasa a II-a, reflectanții vor avea a-și înainta rugărilor — adresate comitetului par. din M. Lazuri — adiustate cu documentele originale, la P. On. Of. protopopesc din Oradea-mare (Velența), prezentându-se — cu stricta observare a prescrieilor Reg. p. parohii — în vre-o duminică ori sărbătoare în sf. biserică din M. Lazuri și Calea-mare, spre a-și arată desteritatea în rituale și oratorie.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu Andreiu Horvath protopresbiterul Orăzii-mari.

—□—

1—3

Pe baza ordinului Venerabilului Consistor eparhial din Oradea-mare Nr. 1699 B. 1915 prin aceasta se publică concurs pentru îndeplinirea parohiei vacante de cl. II. Căbești, din protopresbiteratul Beiușului, cu termen de alegere pe ziua de 11/24 octombrie 1915.

Emolumentele sunt:

1. Casă parohială cu grădină și supraedificatele.
2. Patru holde de pământ, după care alesul paroh va solvi darea.
3. Bir preoțesc, câte jumătate măsură de cucuruz sfărmat dela fiecare număr de casă.
4. Stolele îndatinate statorite de comitetul parohial.
5. Intregirea dela stat.

Alesul e îndatorat a catehiza la toate școlile fără alta remunerațiune.

Cei ce doresc a reflecta la aceasta parohie sunt poftiți a-și înainta recursurile lor, adiustate cu documentele de lipsă, adresate comitetului parohial. — oficiului protopopesc greco-oriental din Beiuș având a se prezenta în vre-o duminică ori sărbătoare, cu obser-

varea §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, la sf. biserică din Căbești, spre a-și arăta desteritatea în oratorie și rituale.

Beiuș, la 28 august (11 septembrie) 1915.

Moise Popoviciu adm. ppsc.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățător la școala vacantă din **F. Bator** (Feketebátor) protopresbiteratul Tinca, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul „Biserica și Școala” pe lângă următorul beneficiu:

a) Dela comuna bisericească în bani gata anual-minte 910 cor. solvite lunar-minte, iar diferența o întregeste statul fiind sub Nr. 10596/1911 votată deja; stolele legale.

b) Locuință liberă cu 2 odăi, culină, cămară.

c) De încălzirea și curățirea școalei se va îngriji comuna bisericească.

Alesul va fi obligat a presta serviciile cantonale în și afară de biserică, să provadă catehizarea intrucât preotul ar fi dispensat, a conduce elevii regulat la sf. biserică în dumineci și sărbători.

Vor fi preferiți acei recurenți, cari vor ști înființa cor bisericesc pe lângă o remunerație deosebită.

Recursele ajustate conform regulamentelor, adresate comitetului parohial se vor înainta P. O. Oficiu ppopesc în Mékkerék (Bihar m.) având a se prezenta în vre-o duminică în sf. biserică pentru a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Dat în ședința comitet. par. din F. Bator ținută la 12/25 iulie 1915.

Petru Medesan
preot, președinte.

Georgie Bondar
not. com. par.

In conțelegere cu mine *N. Rocsin* protopop.

—□—

1—3

Devenind vacant postul de paroh din parohia de cl. III. **Burzuc**, prin aceasta se publică concurs, cu termen de **30 zile** dela prima publicare, pe lângă următoarele:

1. Casă parohială cu supraedificatele.

2. Pământ parohial intra și estravilan 8 iugh. 1541□ st.

3. Bir parohial câte o vică (30 l.) cucuruz sfărmat de Nr. de casă, prețuit în 2 cor. 50 fil., apoi câte 1/2 zi de lucru cu plugul sau cu mâinile, care se poate răscumpără cu 2 cor. respective cu 40 fileri.

4. Pășune pentru vite.

5. Din pădurea urbarială anual 8 metri de lemne, care după tăierea pădurii se despăgubește anual cu 32 coroane.

6. Stolele îndatinate.

7. Intregirea dela stat.

Darea după pământ și beneficii, o solvește alesul, carele totodată va avea datorința a catehiza la orice școală din parohie, fără să pretindă pentru aceasta ceva dela parohie ori biserică.

Reflectanții la acest post sunt poștiți, ca recursese ajustate cu documentele originale, adresate comitetului par. din Burzuc, să le înainteze la P. On. Of. protopopesc din Oradea-mare (Velența), având — cu stricta observare a prescrișelor Regulamentului în vigoare — a se prezenta în vre-o duminică ori sărbătoare în sf.

biserică din Burzuc, pentru a-și arăta capabilitatea în tipic și oratorie.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu *Andrei Horvath* ppopul Orăzii-mari.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc vacant dela școala confesională gr.-or. rom. din **Fiscut** (Temesfűskút) tractul Lipovei în nex cu ordinul Ven. Consistor de sub Nr. 3793/1915 se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt:

1. În bani gata 1060 cor.

2. Cortel liber în edificiul școalei, cu grădină de 200 stânjini².

3. Spese de conferință în senzul concluzului Ven. Sinod eparhial 91/1914.

4. Pentru scripturistică 10 cor.

5. Dela înmormântări unde va fi poștit 80 fileri.

6. Intregirea salarului se va cere dela stat, carea este asigurată prin rezoluțiunea Ex. Sale Diui ministru cu Nr. 94987/1913.

De încălzirea și curățirea internă a locuinței învățătoresci se va îngriji învățătorul, iar de curățirea externă și de a salei de învățământ comuna bisericească.

Alesul învățător este îndatorat, să conducă strana, să conducă și supravegheze școlarii la sf. biserică în dumineci și sărbători și alte funcțiuni liturgice fără altă remunerațiune.

Reflectanții sunt poștiți să-și înainteze recursese lor adresate comitetului parohial din Fiscut (Temesfűskút) pe calea Prea Onor. Oficiu protopopesc a Lipovei (Lippa) ajustându-le cu următoarele documente originale:

a) Estras de botez din matricula bis. și de naștere din matricula civilă, b) diplomă de învățător, c) atestat de apartinență (illetőségi bizonyítvány) dela antistia comunei natale, d) declarație privitor la serviciul militar, încât este asentat și a făcut anul de voluntar, ori nu, — având a se prezenta sub durata concursului în vre-o duminică ori sărbătoare în sf. biserică din loc, spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Dat în ședința comitetului parohial gr.-or. rom. din Fiscut ținut la 1/14 septembrie 1914.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu *Fabriciu Manuilă* ppresb. insp. școl.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea vacantei parohii de clasa I. din **Ianosda** (Janosd) cottul Bihor, protopopiatul Tinței cu termen de **30 zile** dela prima publicare, pe lângă următoarea dotațiune: 1. Casă parohială cu grădină. 2. O sesiune întreagă de pământ și competența de imas. 3. Bir preotesc dela fiecare Nr. de casă 30 litre cereale (parte grâu, parte cucuruz). 4. Intregirea dela stat ce eventual se va asemnă. Parohul este obligat a suportă însuși toate dările publice, cari revin după pământul parohial și a provedea catehizarea elevilor dela școala din Ianosda fără alta remunerațiune. Reflectanții au să se prezenteze în cutare duminică ori sărbătoare în sfta biserică din loc, iar recursese lor adresate comitetului parohial și ajustate conform regulamentului au să le înainteze subscrisului ppresbiter.

Nicolae Rocsin protopresbiter.

—□—

3—3